

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS
OF CONTEMPORARY SOCIETY**

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
FEBRUARY 6-8, 2025**

**LONDON
2025**

SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF CONTEMPORARY SOCIETY

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

6-8 February 2025

London, United Kingdom

2025

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “Scientific achievements of contemporary society” (February 6-8, 2025) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2025. 551 p.

ISBN 978-92-9472-192-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific achievements of contemporary society. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-achievements-of-contemporary-society-6-8-02-2025-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2025 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2025 Cognum Publishing House ®

©2025 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Makharoblidze Z., Margvelashvili V., Sharashenidze S., Shermazanashvili A.* 12
THE THEORY OF CUTTING SOIL WITH A CONICAL WORKING BODY
2. *Задорожна В. М.* 17
ВПЛИВ ЛАЗЕРНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ НА КИСЛОТНІСТЬ МОЛОКА

BIOLOGICAL SCIENCES

3. *Tilshova M. T., Yessimsiitova Z. B., Yeltay G. Ye., Karbozova A. G., Kydyrkhanova A. A., Bagybekkyzy A., Sultanova E. Yu.* 21
SILYMARIN AND ITS ROLE IN PHARMACOTHERAPY OF LIVER DISEASES
4. *Yeltay G. Ye., Yessimsiitova Z. B., Tilshova M. T., Karbozova A. G., Kydyrkhanova A. A., Bagybekkyzy A.* 26
ROLE OF ACHILLEA MILLEFOLIUM L. IN THE TREATMENT OF BURNS AND SKIN REGENERATION

MEDICAL SCIENCES

5. *Akhmedova N. M., Asrankulova D. B.* 32
CLINICAL AND MORPHOLOGICAL FEATURES OF SUBMUCOSAL UTERINE FIBROIDS IN WOMEN IN THE PERIOD OF FERTILITY
6. *Bondarenko O. S., Chernousova N. M.* 35
MYELONEUROPATHY DUE TO VITAMIN B12 DEFICIENCY AND ITS CONNECTION TO IMPAIRED FATTY ACID SYNTHESIS IN THE NERVOUS SYSTEM: A LITERATURE REVIEW
7. *Lysak Ye., Dmytriiev D.* 39
INTRAVENOUS USE OF DEXMEDETOMIDINE AS AN ADJUVANT IN PERFORMING TALOCRURAL NERVE BLOCKS IN PATIENTS WITH DIABETIC FOOT SYNDROME AND CONCOMITANT LOWER LEG EDEMA
8. *Masikevych Yu. G., Masikevych A. Yu., Kozak Ye. A., Zabrodsky I. S.* 42
ECOLOGY-RELATED DEPENDENCE OF POPULATION HEALTH OF RESIDENTS OF CHERNIVTSI REGION
9. *Shcherban M. G., Bezrodna A. I., Mudenda V. H.* 44
WHICH IS MORE DANGEROUS FOR THE HUMAN LIVER IS THE HEPATITIS VIRUS B OR CHEMICAL POLLUTION OF THE ENVIRONMENT? (EXPERIMENTAL STUDY)

10. **Zholobko O. V., Haliienko L. I.** 51
ОЦІНКА ІНФОРМОВАНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ З ПРОБЛЕМИ ІНФЕКЦІЙ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ СТАТЕВИМ ШЛЯХОМ
11. **Гайдай О. С.** 55
РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ, ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЛІКУВАННЯ
12. **Завгородня Н. Г., Поплавська І. О., Костровська К. О.** 59
ТЕХНОЛОГІЯ ReLEx SMILE У КОРЕКЦІЇ МІОПІЧНОЇ РЕФРАКЦІЇ: ВЛАСНИЙ ДОСВІД
13. **Клітинська О. В., Бунь О. В.** 63
ЯКІСТЬ РЕСТАВРАЦІЙ ТИМЧАСОВИХ ТА ПОСТІЙНИХ ЗУБІВ У ДІТЕЙ НИЗИННОЇ ТА ГІРСЬКОЇ ЗОН ЗАКАРПАТТЯ
14. **Шумко Г. І., Плевако М. В.** 67
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СИНДРОМУ ФЕЛТІ

CHEMICAL SCIENCES

15. **Ткач В. В., Васюк Л. О., Кіяшук А. Й., Романюк Н. Ю.** 73
ХІМІЧНА ЕКСКУРСІЯ БАРОНА МЮНХГАУЗЕНА. ЧАСТИНА ІІІ.

TECHNICAL SCIENCES

16. **Hlushkova D., Suminov A.** 89
PROPERTIES OF NEW POWDER MATERIALS
17. **Shvachych G. G., Moroz D. M., Martynenko A. A., Monastyrov H. V.** 97
CREATION OF A MOBILE INFORMATION PLATFORM FOR USERS' COGNITIVE ABILITIES DEVELOPMENT
18. **Staruk O., Kharuta V.** 103
ANALYTICAL ASPECTS OF MODELING PRODUCTION PROCESSES OF MOTOR TRANSPORT ENTERPRISES
19. **Абрамович А. О., Конорєв А. А., Піддубний В. О.** 107
ВИКОРИСТАННЯ KNN МЕТОДУ СОРТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МЕТАЛІВ ВИХРОСТРУМОВОЮ РАДІОТЕХНІЧНОЮ СИСТЕМОЮ
20. **Здановський В. Г.** 114
НОВІ ЕКОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ІСНУВАННЯ ЗЕМНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ
21. **Карпенко Т. М., Шишкін В. В.** 122
ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ КОЛИВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ В МЕТАЛОРІЗАЛЬНИХ ВЕРСТАТАХ (ПОВІДОМЛЕННЯ 2)

22.	<i>Медяник В. Ю., Бондаренко В. І., Буряк С. В., Черняєв О. В.</i>	131
	МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ШАХТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ ОБҐРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОЧИСНОГО МЕХАНІЗОВАНОГО КОМПЛЕКСУ У ЗОНАХ ПІДВИЩЕНОГО ГІРСЬКОГО ТИСКУ	
23.	<i>Палагута М. І., Дейбук В. Г.</i>	142
	ОНЛАЙН ОРКЕСТРАЦІЯ ТА ПЕРЕВІРКА ОБОРОТНИХ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ	
24.	<i>Соц С. М., Кустов І. О., Буценко І. І.</i>	145
	АНТИПОЖИВНІ РЕЧОВИНИ У НАСІННІ НУТУ	
25.	<i>Чубаєвський В. І., Москаленко В. В.</i>	155
	ТРЕНДИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ НАВЧАЛЬНИХ СИСТЕМАХ	
26.	<i>Шапа І. К.</i>	159
	МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ	
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
27.	<i>Mammadova Ja. M., Abbasova S. V., Babayeva H. R.</i>	167
	IMPLEMENTATION OF THE THEORETICAL GENERALIZATION CONCEPT IN SOLVING PSYCHOLOGICAL AND DIDACTIC PROBLEMS RELATED TO THE TEACHING OF MATHEMATICS	
28.	<i>Pysarenko A. M.</i>	173
	STATIC VIBRATION ANALYSIS OF LAMINATED COMPOSITE MATERIALS	
GEOGRAPHICAL SCIENCES		
29.	<i>Кобилянська С. О.</i>	176
	ЕКСКУРСІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	
ARCHITECTURE		
30.	<i>Aydin Piriyeve Yunus, Huseynli Aynura Kamran, Yusubova Ulkar Chingiz</i>	181
	DEVELOPMENT OF STATIC CALCULATION METHODS OF RETAINING WALLS APPLIED IN RIVER BEDS AND HARD SLOPES	
31.	<i>Пархомчук М. Ю., Зенькович Н. Г.</i>	189
	ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА СТРУКТУРА ЦЕНТРУ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я	
ASTRONOMY		
32.	<i>Vidmachenko A. P.</i>	193
	STYX IS THE SMALLEST SATELLITE OF PLUTO	

PEDAGOGICAL SCIENCES

33. *Boichuk N. V., Khatuntseva S. M.* 198
INDIVIDUALISATION OF THE PROCESS OF FORMING
PEDAGOGICAL SKILLS OF FUTURE TEACHERS OF BIOLOGY
AND THE BASICS OF HEALTH
34. *Будянська В. А., Мариківська Г. А.* 206
ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОСТІ МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЇХНЬОЇ
МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ
35. *Власова Т. Л., Любич Т. Я.* 216
ЗНАЧЕННЯ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ МЕДИЧНОЇ
СЕСТРИ ТА ФЕЛЬДШЕРА ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО ТА
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
36. *Гарбуза Т. В.* 221
МОВНА ПОЛІТИКА ЄС
37. *Євсюкова О. В., Панасюра Г. С.* 225
СТРУКТУРА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
38. *Комарова Т. І.* 230
ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ З ООП
39. *Король Н. В.* 235
СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ІВАНА
ФРАНКА НА ПРИКЛАДІ ПОЕМИ «МОЙСЕЙ»
40. *Красненко О. О., Синьчук О. М.* 245
СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В
ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ВАЖЛИВА ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ
41. *Мудра О. В.* 256
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МОВНІЙ ОСВІТІ: ПЛАТФОРМА
LATILL ДЛЯ РОБОТИ З ТЕКСТАМИ
42. *Невірець О. В., Смокович О. П.* 260
СУЧАСНІ ПРИЙОМИ Й МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ
МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
43. *Олійник М. М.* 265
ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ЗАСТОСУНКІВ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ УЧНІВ
ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В
ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ
44. *Ольховська І. П.* 269
ТЕХНОЛОГІЇ ЗАПУСКУ МОВЛЕННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

45. **Підпалій Р. Ю.** 276
 ПЕРЕХІД ВІД ТРАДИЦІЙНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ ДО
 ДОМІНУВАННЯ ТОЧНИХ НАУК У БОЛОНСЬКОМУ
 УНІВЕРСИТЕТІ НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЛУЇДЖІ
 ГАЛЬВАНІ
46. **Прилепко Є. П., Скрипка І. М.** 283
 МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ
 ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДО
 ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАХОДІВ
47. **Пушкар Н. Й.** 293
 РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ
48. **Сущенко О. С.** 300
 ОСОБЛИВОСТІ ФОРТЕПІАННОГО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ
 ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ
 ПІДЛІТКІВ
49. **Шарінова С. І.** 304
 ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ У
 ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНОЇ АНГЛОМОВНОЇ
 КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
 ВІКУ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

50. **Білогур В. Є.** 316
 ПІДВИЩЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ
51. **Вітязь П. Г.** 321
 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТРИВОГИ У
 ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ
52. **Вітязь Т. М.** 327
 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДТРИМКИ ВЧИТЕЛІВ ІЗ
 РІЗНИМ СТУПЕНЕМ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ
53. **Сидоренко Ж. В., Мушкет Я. В.** 334
 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ВИРІШЕННЯ
 КОНФЛІКТІВ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ
 ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
54. **Спіріна І. Д., Слаква А. В.** 341
 ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ: РОЛЬ
 РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ, КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ ТА СОЦІАЛЬНОЇ
 ПІДТРИМКИ
55. **Товстуха О. М., Козюменська Т. М.** 348
 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СТРАТЕГІЙ
 ДОЛАЮЧОЇ ПОВЕДІНКИ З ІНДИВІДУАЛЬНО-
 ТИПОЛОГІЧНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ ОСОБИСТОСТІ
56. **Федоренко Ю. А.** 354
 ПСИХОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ:
 НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

57. *Прісич Н. М., Дахненко К.* 359
ПАТРОНАТНІ СІМ'Ї ЯК ВИЯВ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПІД
ЧАС ВІЙНИ

ART

58. *Вергунова Н. С., Булах К. І.* 365
СУЧАСНІ СКУЛЬПТУРИ ДЖЕФФА КУНСА
59. *Стонога Д. В., Коваленко В. А.* 372
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СУЧАСНОМУ
МУЛЬТИМЕДІЙНОМУ ДИЗАЙНІ. НА ПРИКЛАДІ ПЛАТФОРМИ
REALLUSION HUB

HISTORICAL SCIENCES

60. *Стецик Ю. О.* 379
ЗВІТ ПРО СТАН ОКРЕМИХ ПАРАФІЙ ВАРЯЖСЬКОГО
ДЕКАНАТУ ПЕРЕМИШЛЬСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ
ЄПАРХІЇ (1936 Р.)

CULTUROLOGY

61. *Кондратюк А. В.* 390
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ МОДИ

PHILOLOGICAL SCIENCES

62. *Мaksymiv Н. М.* 395
PROBLEMS OF TEACHING ENGLISH OF TEENAGERS IN
UKRAINE (IN WARTIME)
63. *Ніколаєнко О. В., Ушата Т. О.* 399
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИКА
УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 ФІЛОЛОГІЯ

PHILOSOPHICAL SCIENCES

64. *Голотін С. І.* 404
КАНОНІЧНІ ТЕРИТОРІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ
ТА ЇХ ПРИВЛАСНЕННЯ РОСІЙСЬКОЮ ПРАВОСЛАВНОЮ
ЦЕРКВОЮ

ECONOMIC SCIENCES

65. *Bai Qiang, He Jingwen, Kukharuk A.* 413
MODERN CHALLENGES FOR THE INTERNATIONAL
COMPETITIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE
ERA OF GLOBALIZATION

66.	<i>Bieliaieva O., Rao Yanhong</i>	416
	DIGITAL TRANSFORMATION AND COMPETITIVE ADVANTAGE: A STUDY OF TENCENT HOLDINGS LTD. (2020–2024)	
67.	<i>Chernukha I., Kukharuk A.</i>	421
	EUROPEAN DIGITAL INNOVATION CENTERS: PURPOSE AND FEATURES OF OPERATION	
68.	<i>Diachenko N. P.</i>	423
	PECULIARITIES OF THE INNOVATIVE MECHANISMS OF THE INFLUENCE OF DECENTRALIZATION ON THE FORMATION OF THE COMPETITIVENESS OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY OF UKRAINE	
69.	<i>Hayduk B.</i>	428
	RESEARCH ON LEADERSHIP STYLES FOCUSED ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRACTICES	
70.	<i>Kalach H. M., Neroznak M. O.</i>	436
	STATE INCENTIVES FOR INVESTMENTS IN THE REAL SECTOR OF THE ECONOMY IN UKRAINE AND ABROAD	
71.	<i>Karpenko O., Kushnir I.</i>	440
	POLLUTION OF THE DANUBE RIVER AND ITS IMPACT ON STURGEONS: CHALLENGES AND PRESERVATION STRATEGIES	
72.	<i>Merkulova T. V., Kosiashvili D. E.</i>	445
	THE ROLE OF DIGITAL EDUCATION IN POVERTY REDUCING: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES	
73.	<i>Strikalenko T. V.</i>	451
	RESORTS: PROBLEMS OF QUALITY OF MINERAL WATER BOTTLING	
74.	<i>Tiurina N. M., Gurnytskyi O., Antonchuk O.</i>	456
	IMPROVEMENT OF THE ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE	
75.	<i>Yadigarov Abdulla Tabriz oglu</i>	466
	APPLICATION OF FUZZY LOGIC METHODS IN DEVELOPING MARKETING STRATEGIES AT OIL AND GAS SERVICE ENTERPRISES	
76.	<i>Батракова Т. І., Клеменко А. Ю.</i>	475
	ДИНАМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ПЕРСПЕКТИВ	
77.	<i>Безкоровайна Л. В.</i>	481
	ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
78.	<i>Горчак Р. В.</i>	489
	ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ ЯК РУШІЙНА СИЛА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	

79. *Дідківська О. Г., Горемикіна Ю. В.* 497
ЦИФРОВІЗАЦІЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ
80. *Заяць Т. А., Краєвська Г. О.* 500
РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
81. *Шепель М. О.* 504
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

LEGAL SCIENCES

82. *Azizova S. H.* 509
ABOUT DIVORCE OF MARRIAGE IN THE REPUBLIC OF
AZERBAIJAN
83. *Gadimov V. A.* 515
THE ISSUE OF FAILURE TO REPORT A CRIME IN THE
CONTEXT OF CRIMINAL-LEGAL RESPONSIBILITY FOR
INACTION
84. *Hrebeniuk D., Salita M.* 524
THE LEGAL NATURE OF RESTITUTION IN RELATION TO THE
CONCEPT OF UNITED EUROPE
85. *Антонюк У. В.* 533
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРАКТИКИ ВИЗНАННЯ ПРАВА
НА БЕЗПЕЧНЕ ДОВКІЛЛЯ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ
86. *Расулов Т. Б.* 540
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ, ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА
87. *Шиделко А. В., Олексишин І. І.* 544
ЛЮБОВ І ПРАВО

СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ВАЖЛИВА ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ

Красненко Олеся Олександрівна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 013 Початкова освіта

Синьчук Оксана Миколаївна,

к.п.н., доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна

Анотація. У статті висвітлено сучасну проблему створення безпечного освітнього середовища у новій українській школі для усіх учасників освітнього процесу. Авторами проаналізовано сутність поняття безпечного освітнього середовища, що передбачає формування безпечних умов у таких компонентах як фізичне, екологічне, психологічне, соціальне, інформаційне. Відповідно до проведеного аналізу низки досліджень вітчизняних вчених схарактеризовано три взаємопов'язані компоненти освітнього середовища, зокрема: фізичне, соціальне та структурне. Обґрунтовано, що у сучасних умовах війни освітнє середовище Нової української школи повинно відповідати моделі безпечного освітнього середовища яке включає такі ключові організаційно-педагогічні аспекти до створення безпечного освітнього середовища початкової школи: фізична, екологічна, психологічна, інформаційна, соціальна безпеки.

Ключові слова: інклюзивна освіта, освітнє середовище, безпечне освітнє середовище, безпечне освітнє середовище Нової української школи.

Необхідність реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в Новій українській школі виступає соціальною гарантією правового захисту прав дітей, формування ефективних умов надання якісних і безпечних освітніх послуг здобуття освіти й здоров'язбереження, що лежить в основі соціальної реалізації інтелектуального,

психо-емоційного, фізичного, індивідуального розвитку учнів.

У сьогоднішніх умовах існує низка причин щодо розбудови безпечного освітнього середовища, зокрема недостатність сформованості в закладах освіти умов безпеки та доступу до освітнього середовища; відсутності ефективності організації освіти із забезпечення безпекового та здоров'язбережувального компонентів, що сприятиме сформованості готовності учнів безпеки здорового способу життя; невідповідна підготовленість професійно компонентних учителів спроможних до формування відповідних компетентностей готовності учнів у забезпеченні життєво необхідних якостей безпеки життєдіяльності в умовах глобального виміру.

Україна активно імплементує національно-правові документи з врегулювання міжнародної сфери безпеки. Успішно зреалізовано добір законодавчих актів та стратегій за видами безпеки: Стратегія воєнної безпеки України (2022 р.), Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні (2021 р.), Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» (2020 р.), Стратегія інформаційної безпеки (2021 р.), Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України (2019 р.), Енергетична стратегія України (2017 р.), Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року (2021 р.), Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (2021 р.).

Проблемам створення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти присвячена низка наукових досліджень, зокрема П. Вікторової, Є. Колісника, М. Корця, Є. Кулика, В. Помогайбо, О. Пуляк, В. Сидоренко та ін. Питання психологічної безпеки – О. Бондарчук, Н. Пінчук, О. Тонне; інформаційної безпеки – В. Богуш, С. Гнатюк, М. Присяжнюк, Н. Рідей, Н. Титова; фізичної безпеки – І. Богданов, Л. Биковська, О. Бабінець, А. Опанасюк; соціальної безпеки – О. Іляш, С. Линдюк, О. Сидорчук.

Інклюзивна освіта як забезпечення права на рівний доступ до якісної освіти усіх дітей набуває все більшого значення і розвитку в Україні. Це пов'язано з багатьма чинниками, зокрема: активністю батьків дітей з

порушеннями психофізичного розвитку щодо забезпечення можливості для їхніх дітей навчатися у загальноосвітніх навчальних закладах разом зі своїми однолітками та проживати в сім'ї, діяльністю громадських організацій, міжнародними зобов'язаннями держави, що зумовлюють відповідну державну політику та ін.

Демократичні процеси в українському суспільстві на початку XXI століття сприяли розвитку гуманістичної парадигми в освітній галузі. Так, прийняття в Україні законів «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020) та підзаконних актів, що ґрунтуються на міжнародних документах із питань захисту прав дітей та осіб з інвалідністю, забезпечило значне збільшення кількості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Багато дослідників називають освітнє середовище «третім учителем», який разом із батьками і педагогами здійснює суттєвий вплив на розвиток і навчання дитини [6].

Освітнє середовище вивчали як зарубіжні (Дж. Гібсон, У. Мейс, Т. Менг, М. Турвей та інші), так і вітчизняні (Г. Балл, Є. Бондаревська, С. Максимова, О. Пехота, В. Рибалка, В. Семиченко, В. Серіков, С. Сисоєва та інші) дослідники.

Водночас у сучасних швидкозмінних умовах освітнє середовище навчального закладу не є ізольованим від зовнішніх і внутрішніх факторів, їх впливу, які можуть мати як позитивний результат, так і містити загрози, небезпеки та ризики, які можуть сприяти деструктивним змінам у ньому. Для протидії таким змінам, необхідно, щоб освітнє середовище навчального закладу було захищеним, безпечним.

Відповідно до дослідження, поняття безпечного освітнього середовища є багатоаспектним і передбачає формування безпечних умов у його компонентах:

- фізичному (створення безбар'єрного архітектурного та освітнього простору, облаштування ресурсної кімнати, робочого місця дитини відповідно до визначених потреб, забезпечення спеціальним обладнанням, необхідними

навчальними матеріалами, допоміжними засобами для навчання, зокрема в дистанційному форматі; дотримання правил безпеки в їх користуванні тощо);

- екологічному (використання природних, не шкідливих матеріалів в облаштуванні освітнього середовища; застосування в якості навчальних матеріалів предметів і речей, що оточують дитину в побуті);

- психологічному (формування в учасників освітнього процесу толерантного ставлення до багатоманітності в освітньому та соціальному середовищі, організація психологічної підтримки кожному, хто її потребує, розвиток в учнів асертивної (упевненої) та відповідальної поведінки, здорового способу життя, запровадження в закладі освіти спеціальних профілактичних, антибулінгових і медіаційних програм тощо) [2; 4; 8];

- соціальному (здійснення заходів щодо формування учнівського та шкільного колективу, розвиток в учнів емоційного інтелекту, навичок конструктивного спілкування та надання допомоги, адвокація інклюзії в громаді);

- інформаційному (упровадження спеціальних інформаційних і навчальних технологій, розвиток в учнів критичного мислення, формування навичок безпечного поведіння в кіберпросторі, академічної доброчесності тощо).

Відповідно до Конвенції про права інвалідів виділено три взаємопов'язані компоненти освітнього середовища, зокрема:

- ✓ *Фізичне середовище*: організація і дизайну усього приміщення школи та прилеглої території з особливим акцентом на класні кімнати, навчальні матеріали, меблі, коридори, туалетні приміщення, сходи тощо.

Універсальний дизайн означає дизайн предметів, оточення, програм та послуг, покликаний зробити їх максимально придатними для користування усіма людьми без необхідності в адаптації або спеціального дизайну. Універсальний дизайн в освіті – це підхід, що забезпечує філософську основу для розробки широкого спектру навчальних продуктів та навколишнього середовища з урахуванням потреб усіх учнів із самого початку. Це стосується

всіх аспектів навчання: програми, навчального плану, оцінювання знань, викладання, шкільного дизайну, бібліотеки, спортивних майданчиків, методів вкладання тощо. Найбільша перевага універсального дизайну в освіті – викладання стає гнучким, неупередженим та доступним із великою кількістю альтернатив, які воно надає вчителям. Як і універсальний дизайн, поняття розумного пристосування тісно пов'язане з аспектом доступності. Розумне пристосування означає «...внесення, коли це потрібно (в конкретному випадку), необхідних і доречних модифікацій і корективів, що не стають несумісними чи не виправданими для забезпечення реалізації або здійснення особами з інвалідністю нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод». Спільним для цих понять є забезпечення всіх прав людей з інвалідністю; головна відмінність полягає у масштабі завдань, які покладені в їх основу [1].

✓ *Соціальне середовище*: взаємодія, яка відбувається між дітьми, дітьми і педагогами, дітьми, педагогами і батьками.

Однією з умов якісного інклюзивного навчання у школах є наявність підготовлених педагогів та асистентів вчителів. Інклюзивно-ресурсні центри користуються довірою батьків дітей з особливими освітніми потребами, втім потребують методичної підтримки та посилення співпраці зі школами, а чітка гармонізована співпраця між сторонами: інклюзивно-ресурсний центр – батьки – школа є чи не найважливішим чинником, який зможе суттєво посилити якість інклюзивного навчання у школах України.

Визначальним у забезпеченні інклюзивної освіти є поняття додаткової підтримки або додаткових ресурсів, які можуть охоплювати людські, матеріальні та фінансові ресурси. Серед зазначених ресурсів велике значення відіграють людські ресурси; наявність додаткових педагогів, асистента вчителя та інших фахівців; наявність навчальних програм для педагогів та іншого персоналу, спрямованих на їх підготовку до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в закладі освіти з інклюзивним навчанням – це взаємоузгоджена

комплексна діяльність команди фахівців та батьків дитини, спрямована на створення необхідних умов, що сприяють розвитку особистості дитини, засвоєнню нею знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації, її самореалізації та інтеграції в соціум.

Результативність психолого-педагогічного супроводу залежить від взаємодії фахівців, яка ґрунтуватись на таких принципах:

- повага до індивідуальних особливостей дитини з особливими освітніми потребами;
- дотримання інтересів дитини з особливими освітніми потребами, недопущення дискримінації та порушення її прав;
- командний підхід – комплексність психолого-педагогічного супроводу (супровід дитини з особливими освітніми потребами має здійснюватися на основі комплексного підходу: аналізу порушень функцій розвитку дитини);
- неперервність супроводу (супровід має бути постійним і неперервним, починаючи з раннього віку і протягом дорослого життя);
- системність роботи (робота фахівців має відбуватись в системі, за якої кожна дія і стратегія члена команди відповідають не лише меті окремого спеціаліста, а й є засобом реалізації загальної мети психолого-педагогічного супроводу дитини);
- конфіденційність та дотримання етичних принципів;
- міжвідомча співпраця – узгодженість роботи (дії фахівців мають координуватись і узгоджуватись, має відбуватись постійне взаємоінформування про роботу кожного спеціаліста);
- активна співпраця з батьками дитини з особливими освітніми потребами, залучення їх до освітнього процесу та розроблення індивідуальної програми розвитку [3].

Активна участь батьків дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі є однією з важливих передумов інклюзивної освіти. Додатково до шляхів співпраці з батьками, залучення батьків дітей з особливими освітніми потребами до освітнього процесу має свої особливості.

Тож розглянемо їх детальніше: отримання інформації щодо прогресу у навчанні та розвитку своєї дитини; надання інформації педагогам щодо прогресу у навчанні та розвитку своєї дитини; участь батьків у роботі в команді з розроблення індивідуальної програми розвитку [5].

✓ *Структурне середовище*: час, послідовність, тривалість видів діяльності впродовж дня.

Найбільшою та основною умовою включення учня з особливими освітніми потребами в соціальний (зокрема, освітній) простір є створення універсального безбар'єрного середовища, що дозволяє забезпечити повноцінну інтеграцію дітей у суспільство. При цьому на рівні освітнього закладу ця умова доповнюється завданням створення адаптивного освітнього середовища [3, с. 30]

Зазначимо основні групи умов:

1. Матеріально-технічна база закладу освіти, особливості оснащення спеціальним освітнім і корекційним обладнанням; існуючі можливості організації дистанційного навчання як вимога часу.

2. Інформаційно-організаційне забезпечення освітнього процесу, котре включає в себе нормативно-правову базу, фінансово-економічні умови, створення інклюзивної культури в закладі освіти, взаємодію із громадськими організаціями та батьками (необхідне розроблення регламентів взаємодії із зовнішніми організаціями, локальних актів освітнього закладу, що реалізує інклюзивну практику), інформаційно-просвітницьке забезпечення.

3. Організаційно-педагогічне забезпечення, що включає реалізацію освітніх програм із урахуванням особливостей психофізичного розвитку та можливостей дітей із особливими освітніми потребами. Забезпечення засвоєння освітньої програми згідно з індивідуальним навчальним планом.

4. Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу. Реалізація варіативних форм і методів організації навчальної та позанавчальної роботи. Використання різних видів освіти. Застосування сучасних технологій освіти і психолого-педагогічного супроводу. Адаптація методик навчання і виховання до

особливих освітніх потреб дітей.

5. Комплексний психолого-педагогічний супровід, організація корекційної роботи.

6. Кадрове забезпечення. Спеціальна підготовка педагогічного колективу до роботи з дітьми з особливими потребами, роботи в умовах інклюзивної практики.

У сучасних умовах війни дослідниця С.Фокша у роботі «Освітнє середовище Нової української школи (базова середня освіта)» схарактеризувала існуючу модель безпечного освітнього середовища [7] та запропонувала включити такі ключові організаційно-педагогічні аспекти до безпечного освітнього середовища початкової школи:

✓ *фізична безпека*: зі створенням інструкцій та мобільних маршрутів, із задіяними принципами універсального дизайну безбар'єрності для знищення архітектурних перешкод; рекомендації з відновлення та реконструкції укриттів і бомбосховищ у школах; розроблення сценаріїв і протоколів тренувань з евакуації, що забезпечить опанування учнями правил реагування на надзвичайні ситуації під час сигналу «Повітряна тривога»; організації тренінгів щодо укомплектування тривожних рюкзаків при евакуації для учнів і навчання працівників школи з надання першої долікарської допомоги, що є невід'ємною частиною безпечної шкільної атмосфери;

✓ *психологічна безпека*: навчальні проєкти для підтримки психологічного благополуччя учнів, особливо молодших класів з розробленням тематичних планів занять спеціальними вправами зі зменшення психологічного стресу; застосування фізично-психологічних бінарних методів розслаблення м'язів, техніки стабілізації емоцій та концентрованого дихання та розвитку соціально-емоційних навичок у учасників освітнього процесу; започаткування регулярних психологічних тренінгів для педагогічних працівників/учителів зі збереження психологічної стійкості та навичок надання психологічної підтримки учням у надзвичайних ситуаціях;

✓ *екологічна безпека*: практичне навчання учнів правилам

еколого-безпечної та природоохоронної поведінки, поводження з засобами хімічно- і біологічно небезпечними, вибухонебезпечними матеріалами, а саме навчання основ мінної безпеки, поведінки в зонах бойових дій та зонах розмежування або звільнених від окупації; забезпечення формування в учнів знань і навичок уникнення ризиків, свідомого поводження в небезпечних ситуаціях;

✓ *інформаційна безпека*: розроблення змісту роз'яснювальних бесід та рольових сценаріїв щодо активної протидії інформаційним атакам, розповсюдженню недостовірної інформації; забезпечення знань з медіа-грамотності та методів перевірки фактів, які сприяють розвитку критичного мислення у дітей;

✓ *соціальна безпека*: семінарські заняття з ідентифікації та компенсації освітніх втрат, спричинених воєнним станом, виховні заходи адаптації для учнів як внутрішньо переміщених осіб та дітей, які повернулися з-за кордону на принципах правового та цивільного захисту соціального виміру європеїзації освіти; діалоги щодо соціальної інтеграції різночинних категорій дітей у національну освітню систему з індивідуальними підходами підтримки та ефективними механізмами соціальної адаптації у формуванні безпечного та сприятливого середовища для учасників освітнього процесу.

Безпечне освітнє середовище є динамічною системою, яка вимагає гнучкості та вчасного реагування на зміни й виклики. Адаптація середовища до потреб учасників освітнього процесу є необхідною для досягнення освітніх цілей та забезпечення добробуту всіх його учасників.

Висновки. Отже, безпечне освітнє середовище в початковій школі охоплює важливі складові – безпечне, розвивальне, інклюзивне, мотиваційне освітнє середовище навчання в початкових класах зі забезпечуванням відчуття захисту та безпеки дітей. Сучасний учитель має бути підготовлений до реалізації безпечного освітнього середовища у початковій школі, що передбачає якісну професійну підготовку майбутнього вчителя до створення та підтримання сприятливого стану безпеки для сприяння психологічного,

фізичного, екологічного, інформаційного, соціального та інтелектуального благополуччя учнів (зі засвоєння знань та розуміння методів і стратегій забезпечення безпечного навчального середовища).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конвенція про права інвалідів: Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 61/106, прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 (дата звернення 30.01.2025 р.).

2. Лугінець Н.В., Павлівська І.М., Сафонова О.В., Скиба О.Ю., Шамардіна А.В. Створення безпечного освітнього середовища в закладі середньої освіти з інклюзивним навчанням шляхом запровадження в освітній процес шкільної служби порозуміння. Науковий журнал Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) Випуск 2(3) 2020. URL: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3> (дата звернення 30.01.2025 р.).

3. Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 від 08.06.2018 року «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text> (дата звернення 30.01.2025 р.).

4. Панченко Т.Л. Психологічна безпека інклюзивного освітнього середовища. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. №28. С. 327–321. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7670> (дата звернення 30.01.2025р.)

5. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», від 15.08.2011 р. № 872. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF/para8#n8> (дата звернення 30.01.2025 р.).

6. Середовище, що належить дітям: порадник для педагогів закладів освіти / Наталія Софій, Юлія Найда. Дитячий фонд Організації Об'єднаних

Націй в Україні. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2019. 68 с.

7. Фокша С.Є. Освітнє середовище нової української школи. Нова українська школа у базовій освіті: впевнені кроки Запорізької області: Науково-методичний посібник. Відповід. ред. Т.Є. Гура. Запоріжжя, 2022. С. 84-90.

8. Щербата В.Г. Психологічна безпека освітнього середовища в умовах впровадження інклюзивної освіти. Національний університет «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка. URL: <http://surl.li/ftnte> (дата звернення 30.01.2025 р.).